

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Kristiny Žídkové a soudkyň JUDr. Evy Placzkové a JUDr. Evy Zavrtákové ve věci žalobce [REDACTED], nar. [REDACTED], bytem v Xxx, [REDACTED], zastoupeného Mgr. Tomášem Pavlíkem, advokátem se sídlem v Novém Jičíně, K Nemocnici 166/14, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti ČR**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, v řízení jednajícího Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o částku **265.000 Kč**, k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 16.3.2017, č.j. 12 C 225/2015-240,

t a k t o :

I. Rozsudek okresního soudu se ve věci samé v napadené části v odstavci I. výroku **potvrzuje**.

II. Ve zbývající napadené části, tj. v odstavci III. výroku se **mění** takto:

Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na nákladech řízení ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho advokáta částku 26.922 Kč.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho advokáta částku 9.289 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem okresní soud uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 65.000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Naproti tomu žalobu v části, v níž se žalobce na žalované domáhal zaplacení další částky 200.000 Kč, zamítl. Konečně žalovanou zavázal zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 36.723,50 Kč k rukám jeho advokáta ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

Proti tomuto rozsudku, avšak pouze proti výroku v odstavci I. a III. se žalovaná odvolala. Polemizovala se způsobem, jakým okresní soud dospěl k výši náhrady za způsobenou nemajetkovou újmu, totiž k částce 120.000 Kč, kterou s ohledem na okolnosti, za níž k nemajetkové újmě došlo, ponížil o 20.000 Kč. Soud prvního stupně porovnával souzenou věc s věcí vedenou Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 15C 232/2010 a dále s věcí vedenou stejným soudem pod sp. zn. 26C 297/2011. V prvně uvedené věci soud dovodil, že poškozenému starostovi mělo být správně přiznáno 30.000 Kč za jeden rok trestního stíhání, celkem 90.000 Kč za tři roky, ale zadostiučinění v souzené věci přiznal ve vyšším rozsahu než v porovnávaném případě. Dovodil totiž, že u žalobce je třeba navíc zohlednit i některé vyloženě nepřátelské projevy v rámci soužití v obci, různou míru obav z výsledku trestního stíhání a výši trestní sazby v posuzovaném případě. Proto navýšil částku 90.000 Kč o 1/3 na 120.000 Kč, tj. o 10.000 Kč za každý rok trestního stíhání. Posuzovaná věc se s prvním porovnávaným případem shoduje pouze potud, že trestní stíhání trvalo přibližně stejnou dobu. Je pravdou, že žalobci v posuzované věci hrozila sazba v rozmezí 3 – 10 let odnětí svobody, zatímco v porovnávaném případě Obvodního soudu pro Prahu 2 sazba 3 let odnětí svobody. Nicméně žalobci uložení tohoto nepodmíněného trestu odnětí svobody nehrozilo po celou dobu trestního řízení, ale nejdéle do vyhlášení rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně dne 28.1.2014, tedy nejdéle po dobu dvou let. Navíc hrozba trestu odnětí svobody při horní hranici trestní sazby v případě žalobce jako zcela bezúhonné osoby byla teoretická a žalobce mohl očekávat trest nižší. Nebyl tedy důvod, aby pro samotnou možnost uložení vyššího trestu bylo žalobci přiznáno, na rozdíl od porovnávaného případu, vyšší odškodnění. Z napadeného rozhodnutí nebylo zřejmé, jakým způsobem okresní soud přihlížel k tomu, že žalobce byl stíhán společně s dalšími bývalými zastupiteli obce, tedy, že při jednání soudu nebyl v kolektivu spoluobviněných vystaven takovému tlaku, jako by to bylo v případě individuálního stíhání. Co se týče dopadu do osobnostní sféry žalobce, soud dostatečně nezohlednil skutečnosti, které naopak svědčily ve prospěch snížení částky, v řízení

nebyl prokázán žádný zásadní zásah do pracovního života žalobce, zatímco v porovnávaném případě Obvodní soud pro Prahu 2 dovedl, že poškozený starosta měl problémy s pracovním zařazením. Nebylo také prokázáno, že by se trestní stíhání závažným způsobem promítlo do rodinného života žalobce, naproti tomu v porovnávaném případě Obvodního soudu pro Prahu 2 došlo k manželské krizi a ani příslušníci rodiny starostovi nevěřili, že je nevinný. Nebylo prokázáno, že by trestní stíhání mělo vliv na společenský či veřejný život žalobce v obci. Ten se zúčastnil různých společenských akcí, a proto je rozporný závěr soudu prvního stupně, že se jich žalobce částečně přestal zúčastňovat. Nebylo také prokázáno, že by se trestní stíhání jakkoli negativně projevilo v provozování zájmové činnosti žalobce v obci. Ať už jde o myslivost, kde žalobce dokonce zastával vedoucí funkci, či fotbal. Na rozdíl od případu Obvodního soudu pro Prahu 2 žalobce neprokázal, že by byl případ medializován též v televizním pořadu, a to tak, že by si její široká veřejnost mohla spojit právě s osobou žalobce. Medializace byla tak prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení. Státu nelze přičítat k tíži, že byl princip presumpce nevinny narušen sdělovacími prostředky.

Druhá věc, s níž okresní soud porovnával posuzovanou věc, totiž, věc vedená před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 19C 6/2012 byla věcí, v níž poškozený advokát byl ohrožen trestní sazbou odnětí svobody v trvání až 8 let a trestní stíhání trvalo po dobu 9 let a 4 měsíců. Příklad poškozeného advokáta, který bydlel v menším městě, byl značně medializován a podle závěru soudu došlo k intenzivnímu zásahu do profesního života poškozeného advokáta a jeho rodinného života. Poškozenému advokátovi bylo přiznáno odškodnění 200.000 Kč, tj. necelých 22.000 Kč za jeden rok trestního stíhání. Podle názoru odvolatele společné trestní stíhání žalobce s dalšími členy zastupitelstva bylo okolností zmírňující jím individuálně pocíťovanou újmu, a to i pokud jde o obavy z případné odpovědnosti za škodu v souvislosti s uplatněným nárokem obce Hladké Životice, na jejíž náhradě by se žalobce nepodílel sám.

Okresní soud přihlédl k okolnostem, za kterých bylo trestní stíhání zahájeno, a snížil odškodnění žalobce, které určil částkou 120.000 Kč, o 20.000 Kč. Podle názoru odvolatelky takovéto ponížení však bylo nedostatečné. Žalobce se dopustil jednání, které sice odvolacím soudem nebylo shledáno trestným činem, ale bylo důvodem trestního stíhání, nebylo zahájeno bezdůvodně. Vznik tvrzené nemajetkové újmy byl primárně způsoben zaviněním žalobce, který, jak vyplývá z rozsudku krajského soudu, se dopustil určité lehkomyšlnosti při stanovení ceny pozemků a při jejich převodu na soukromé subjekty. Podílel se na rozhodnutí o úplatném převodu pozemků určených k zastavění za kupní cenu ve výši 5 Kč za 1 m² ve 12-ti případech. Výše kupní ceny byla navržena právě žalobcem, a to bez toho, že by existoval jakýkoli odborný odhad obvyklé ceny pozemků a aniž by odchylka od obvyklé ceny byla řádně písemně zdůvodněna.

Okresní soud také dospěl k nesprávnému zjištění, že k vyloženě nepřátelským projevům v rámci soužití v obci a tvrzeným útokům vůči žalobci došlo v příčinné souvislosti s trestním stíháním. Ještě před jeho zahájením totiž vůči bývalým

zastupitelům obce Hladké Životice byly ze strany obce zpochybňovány některé úplatné převody pozemků realizované na základě rozhodnutí bývalého zastupitelstva obce, jehož členem žalobce byl. Před zahájením trestního stíhání tak vůči žalobci probíhala před okresním soudem občanskoprávní řízení, ve kterých obec zpochybňovala platnost kupních smluv o převodu pozemků a domáhala se určení vlastnického práva obce k těmto pozemkům a se svým žalobním požadavkem byla úspěšná. Následně se také připojila k trestnímu řízení s požadavkem na náhradu škody. Zmíněné zpochybňování zákonnosti postupu žalobce a dalších členů obecního zastupitelstva mělo nepochybně rozhodující vliv na vzájemné vztahy mezi občany obce Hladké Životice ještě před postupem orgánů činných v trestním řízení. Nápis hanlivého charakteru nebyly na fasádě domu, v němž žalobce bydlel, ale jiného domu a týkaly se spojitosti žalobce s STB, nikoli s činností, pro kterou vůči němu bylo vedeno trestní stíhání. Ani případný anonym ve schránce nemůže být spojován s trestním stíháním žalobce. Ten se o anonymních dopisech zmiňoval pouze v trestním řízení, a to v souvislosti s jeho označením jako pracovníka STB. Soud však přesto tyto skutečnosti označil jako nepřátelské projevy vůči žalobci v rámci soužití v obci, které je třeba při určení výše zadostiučinění zvláště zohlednit. Soud vycházel z toho, že výpovědi žalobce a jeho manželky jsou věrohodné, zejména v té části, v níž tvrdili, že v důsledku trestního stíhání přestali chodit na veřejnost, do místních obchodů, restaurace. To je v rozporu s fotografiemi, na nichž byl žalobce zachycen na různých veřejných společenských akcích konaných v obci. Nelze tedy vycházet z toho, že žalobce se byl jen částečně přestal zúčastňovat společenských akcí, navíc nelze uzavřít, že by příčina neúčasti byla spojována s vedením trestního stíhání. Navíc žalobce se ucházel v komunálních volbách konaných v roce 2014 o veřejnou funkci, a to úspěšně, soud však důkaz listinami prokazujícími tuto skutečnost nepřipustil, neboť byl navrhován poté, co řízení bylo koncentrováno. Ze všech těchto důvodů se žalované jevílo zadostiučinění přiznané okresním soudem jako nepřiměřené, jako nesouladné s obecně sdílenou představou spravedlnosti. Žalovaná tedy navrhovala, aby rozhodnutí okresního soudu v napadené části bylo změněno tak, že bude zamítnut i další požadavek žalobce na přiznání přiměřeného zadostiučinění ve výši 65.000 Kč.

Žalobce ve svém vyjádření zdůraznil, že rozsudek soudu prvního stupně, jímž byl žalobce uznán vinným a odsouzen, byl sice vyhlášen v lednu 2014, avšak státní zástupce si ponechal lhůtu k odvolání a ta mu doběhla až v červnu 2014. Pod hrozbou vysokého nepodmíněného trestu odnětí svobody byl tedy 2,5 roku ze tří, nikoli pouze dva roky. Žalobce byl ohrožen trestní sazbou v trvání 3 let – 10 roků, a byl mu ukládán trest podle ust. § 329 odst. 1) písm. a) a odst. 2) písm. f) trestního zákona. Uložit trest podle 2) odstavce citovaného ustanovení bylo možné při způsobení značné škody. Žalobci bylo přisuzováno způsobení škody ve výši 4.500.000 Kč. Proto se nemohl domnívat, že je vyloučeno uložení nepodmíněného trestu. Žalobce nemohl automaticky počítat pouze s podmíněným trestem odnětí svobody. Také okolnost, že byl stíhán s dalšími spoluobžalovanými, která by měla snižovat výši zadostiučinění, nemohla hrát pozitivní roli. Pokud soud neuvedl, jak ji zohlednil, pak úvaha soudu o výši zadostiučinění je založena na zkoumání a hodnocení kvalitativních informací. Nelze je posuzovat podle aritmetického či

jiného modelu a matematicky dojít k přesně determinovanému závěru. Vyhodnocení soudu je omezováno pouze tím, že nemá zásadně vybočovat z doposud judikovaných případů. Co se týče zásahů trestního stíhání do zájmové činnosti žalobce, popř. neprokázání této skutečnosti, pak žalobce měl největší obavy z toho, že již v důsledku samotného trestního stíhání a odsouzení přijde o zbrojní průkaz, což by mu z velké části znemožnilo vykonávat jeho koníček – myslivost. Ani solidární odpovědnost více obžalovaných za škodu nemůže zásadním způsobem snižovat újmu žalobce. Navíc tento způsob odpovědnosti umožňuje poškozené domáhat se po žalobci celé částky v případě, že by poškozená dovodila, že vzhledem k majetku žalobce bude nejnáze vymahatelná. Žalobce si trestní stíhání nijak nezavinil. Nedopustil se úmyslného jednání ve snaze se nechat trestně stíhat. Byl zproštěn proto, že jeho jednání nebylo kvalifikováno jako trestný čin, a to na základě skutečností, které byly známy už od samotného počátku trestního stíhání z doby prověřování. Tvrzení odvolatelky, že se žalobce dopustil zaviněného jednání, které sice nebylo trestné, ale bylo důvodem trestního stíhání, je absurdní a nelogické. Navíc mu v trestním stíhání bylo nesmyslně přisuzováno porušení povinností, ke kterým jako zastupitel nebyl povinován. Co se týče samotné ceny pozemků, zastupitelé již na schůzích i po celou dobu trestního stíhání uváděli, co bylo důvodem jejich rozhodnutí vycházet z částky 5 Kč za m² nebo pozemky úplně darovat. Zastupitelé jednali jako orgán samosprávné obce v rámci samosprávné působnosti. Krajský soud jako odvolací soud se však tím nezabýval, když neshledal úmysl, a to samo již postačovalo k zproštění obžaloby. Také tvrzení žalované, totiž, že žalobce neprokázal příčinnou souvislost mezi trestním stíháním a projevy nepřátelství vůči němu, je nesprávným závěrem odvolatelky. Manželka žalobce jako svědkyně vypovídala o období trestního stíhání a je nelogické, aby útoky, o kterých hovořila, neměly souvislost s trestním stíháním. Fotografie ze tří společenských akcí, které měly prokázat účast žalobce na nich, byly fotografiemi akcí, kterých se žalobce skutečně zúčastnil a na nichž se scházeli i další trestně stíhaní v dané věci a nehrozily výpady a napadání ze strany ostatních občanů, jak tomu na obecných plesech bývá. Žalobce navrhoval, aby rozhodnutí okresního soudu v napadené části bylo jako věcně správné potvrzeno.

V důsledku odvolání žalované přezkoumal odvolací soud napadené rozhodnutí, přihlédl k předcházejícímu obsahu spisu a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Okresní soud jednal na základě žaloby žalobce podané u soudu 15.7.2015. Podstatou skutkových tvrzení v ní bylo, že usnesením Policie ČR ze dne 4.1.2012 bylo proti žalobci zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku a přečinu zneužití pravomoci úřední osoby. Těchto trestných činů se měl žalobce dopustit v roce 2006 svým hlasováním jako zastupitel obce Hladké Životice při prodeji obecních pozemků. Ve věci rozhodl Okresní soud v Novém Jičíně rozsudkem ze dne 28.1.2014, žalobce byl uznán vinným ze spáchání těchto trestných činů a na základě odvolání, o kterém bylo rozhodnuto Krajským soudem v Ostravě 16.1.2015, bylo rozhodnuto, že žalobce se podle ust. § 226 písm. b) trestního řádu obžaloby zprošťuje. Rozsudek nabyt právní

moci 16.1.2015. Žalobce považoval usnesení o zahájení trestního stíhání za nezákonné rozhodnutí, kterým mu vznikla nemajetková újma, a po žalované požadoval přiměřené zadostiučinění v penězích podle ust. § 31a zákona č. 82/98 Sb. Pouhé konstatování porušení práva považoval za nedostačující s ohledem na intenzitu a dobu trvání újmy a tu požadoval nahradit formou přiměřeného peněžního zadostiučinění. V trestním stíhání byl ohrožen sazbou trestu odnětí svobody v horní hranici až 10 let a hrozilo mu i uložení povinnosti zaplatit společně a nerozdílně s ostatními spoluobviněnými škodu převyšující částku 4,5 miliónu korun. Po celou dobu trestního stíhání, které trvalo od 9.1.2012 do 16.1.2015, tedy přibližně 3 roky, byl vystaven duševním útrapám. Ty spočívaly v prožívaném negativním stresu, obavách a strachu z výsledku trestního stíhání a povinnosti zaplatit náhradu škody. Tím by žalobce, i jeho rodina, přišel o celý svůj majetek. Trpěl nespavostí, úzkostí, nesoustředěností a strachem o budoucnost svou a své rodiny. V důsledku toho došlo i k přechodnému zhoršení vztahů v rodině. Trestní stíhání bylo široce a intenzivně medializováno. Zasáhlo do práva žalobce na dobré jméno, čest a soukromí. Žalobce byl osobou, která vedla řádný život, nikdy nebyl trestán, nespáchal žádný přestupek. V obci, ve které bydlí, se lidé navzájem znají, žalobce se stal terčem pohrdání, nadávek, pomluv a podobně. V případě odsouzení by přišel o zbrojní průkaz a nemohl by tak vykonávat mysliveckou činnost, která je jeho koníčkem. Příímá příčinná souvislost mezi nezákonným usnesením o zahájení trestního stíhání, potažmo trestním stíháním a nemajetkovou újmou spočívá v tom, že bez zahájení trestního stíhání by nebyl vystaven útrapám a dalším následkům tak, jak uvedl a mezi veřejností by nebyla rozšířena informace o jeho trestním stíhání a jeho jednání by nebylo považováno po dobu tří let za nezákonné a kriminální. Z těchto důvodů považoval za přiměřenou finanční náhradu – zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 300.000 Kč. Svůj nárok uplatnil u žalované žádostí ze dne 14.7.2015, současně však s ohledem na možnost promlčení nároku podal žalobu u soudu.

Poté, co řízení bylo přerušeno do doby rozhodnutí žalované o žádosti žalobce, žalovaná přípisem ze dne 14.4.2016 sdělila, že za přiměřené zadostiučinění považuje částku 35.000 Kč a tato částka byla také žalobci uhrazena. Co do této částky vzal žalobce svou žalobu zpět a usnesením ze dne 1.6.2016 okresní soud rozhodl o zastavení řízení ve stejném rozsahu.

Na tomto základě pak okresní soud ve věci jednal a 16.3.2017 vydal napadený rozsudek.

Z odůvodnění tohoto rozhodnutí se podává, že vycházel z určitých skutkových zjištění, která dovodil z provedených důkazů a dospěl k určitému závěru o skutkovém stavu věci. Skutková zjištění, z nichž vycházel okresní soud, považuje odvolací soud za správná, odpovídající obsahu důkazů tak, jak jsou jednotlivě v odůvodnění rozhodnutí vyjmenovány a odvolací soud považuje za správný i skutkový stav, z něhož okresní soud po vyhodnocení jednotlivých důkazů vycházel. Neztotožnil se s námitkami, které vůči závěru o skutkovém stavu a hodnocení důkazu vnesla odvolatelka, zejména v té části, v níž okresní soud uvádí, jaké

dopady mělo trestní stíhání, zahájené dne 4.1.2012 a ukončené pravomocným zprošťujícím rozsudkem Krajského soudu v Ostravě dne 16.1.2015, na psychický stav žalobce, na jeho osobní, rodinný, společenský život, jeho osobní pověst a pověst jeho rodiny a jejich dehonestaci v obci Hladké Životice. Okresní soud správně vycházel z toho, že stěžejními důkazy k prokázání tvrzení žalobce o intenzitě zásahu do jeho osobní sféry byly kromě novinových či internetových článků především účastnický výslech žalobce a svědecká výpověď jeho manželky. Zejména s obsahem výpovědi manželky žalobce a její věrohodností se vypořádal přesvědčivým, logickým způsobem, při kterém hodnotil nejenom vystupování samotné svědkyně před soudem a její projev, ale i soulad její výpovědi v kontextu s jinými provedenými důkazy a tím, že její výpověď o dopadech trestního stíhání do osobní sféry žalobce a celé rodiny není v extrémním nesouladu, obecně uvažováno, s obvyklými, běžnými a očekávanými následky trestního stíhání pro přečiny, z nichž byl žalobce obviněn a obžalován, v obdobných případech jiných osob dosud netrestaných, nemajících žádné zkušenosti s trestním stíháním, žijících doposud spořádaným osobním, rodinným, profesním i společenským životem. Nic z toho, co uvedl žalobce a jeho manželka o konkrétních dopadech do osobní sféry žalobce a jeho rodiny, není v extrémním nesouladu s pocity jakékoli jiné osoby obdobného sociálního a rodinného postavení jako žalobce a lze uvěřit i žalobcem a jeho manželkou tvrzené reakci některých obyvatel malé obce Hladké Životice, v níž jak žalobce uváděl, se v podstatě všichni znají navzájem. V tomto případě platí, čím menší obec, tím menší anonymita, větší informovanost o trestním stíhání, i prostřednictvím médií, a větší pocitové vnímání poškozeného urážkami či dehonestujícími projevy.

Okresní soud si také správně vyhodnotil v souladu s judikaturou NS ČR, případně nálezů Ústavního soudu, že stát odpovídá za škodu způsobenou zahájením či vedením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu i v případě, kdy výsledkem trestního stíhání bylo rozhodnutí soudu o zproštění obžaloby, neboť v žalobním návrhu označené skutky nejsou trestnými činy. Tak tomu bylo i v případě žalobce. Na daný případ správně aplikoval ust. § 5, 7, 8 a § 31a odst. 1) a 2) zákona č. 82/98 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Mezi účastníky nebyl sporný základ nároku ani forma zadostiučinění, ale pouze výše přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu. Okresní soud se při posouzení výše adekvátního zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu řídil kritérii, která uvedl ve svém rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 Nejvyšší soud ČR. Především se zabýval povahou trestní věci, tedy závažností trestného činu kladeného žalobci jako poškozenému za vinu a dospěl k závěru, že s ohledem na výši údajně způsobené škody se jevila možnost uložení velmi vysokého trestu odnětí svobody jako pravděpodobná, proto přímo úměrně zvýšil intenzitu, s jakou žalobce proti němu vedené trestní řízení negativně vnímal. Jeho trestní stíhání bylo široce medializováno, a ačkoli nebyl zmiňován jménem, jeho tvář byla zobrazena ve více než polovině reportáží. Okresní soud však ale dovedl, že toto kritérium bylo ovlivněno tím, že žalobce byl stíhán společně s dalšími bývalými zastupiteli obce a při jednání soudu nebyl v kolektivu

spoluobviněných vystaven takovému tlaku, jako kdyby byl stíhán sám. Zásah do jeho osobnostní sféry v důsledku trestního řízení trval skoro 3 roky, ale po vydání odsuzujícího rozsudku 28.1.2014, kdy nebylo podáno odvolání ze strany státního zástupce a nehrozilo uložení přísnějšího trestu, dovodil, že nejintenzivnější zásah do osobnostní sféry žalobce netrval po dobu tří roků trestního stíhání, ale pouze dva roky, když v rámci odvolacího řízení již žalobce nebyl ohrožen tím, že bude odsouzen k trestu odnětí svobody bez možnosti podmíněného odložení. Třetím kritériem, které soud posuzoval, byly následky způsobené v osobnostní sféře poškozeného žalobce. Vzal za prokázáno, že došlo k narušení osobního života žalobce, ten prožíval značný stres v důsledku probíhajícího trestního řízení, v důsledku čehož docházelo k častějším hádkám v rodině a trestní stíhání tak postihlo fakticky nejbližší rodinu žalobce. Opětovně zde podle okresního soudu hrála velkou roli medializace věci, opakované zobrazování žalobce na fotografiích. Trestní stíhání negativně ovlivnilo pohled širší veřejnosti, což bylo zřejmé z několika útoků na čest a dobré jméno žalobce v podobě hanlivých nápisů, poškozování jeho majetku, veřejného nařčení či anonymů. Měl reálnou obavu, že v důsledku trestního stíhání přijde o zbrojní průkaz a nebude se moci věnovat svému koníčku. Předcházejícím žalobám v civilním řízení týkajícím se určení vlastnictví pozemků přikládal okresní soud jen malou váhu, neboť bylo prokázáno, že podstatný a zásadní dopad do osobnostní sféry žalobce nastal až v souvislosti s trestním stíháním.

Okresní soud se pak zabýval porovnáním skutkových okolností tohoto případu s věcmi obdobného charakteru, o nichž již bylo rozhodováno obecnými soudy a Nejvyšším soudem ČR. Jednalo se o věc trestního stíhání proti starostovi obce pro trestné činy, za které mu hrozil trest odnětí svobody až na tři roky. I v tomto případě řízení skončilo zproštěním obžaloby, trvalo 3 roky. Poškozený získal zadostiučinění za nemajetkovou újmu, celkem 150.000 Kč, ale s tzv. přesahem důsledků poškozeného mimo dobu trestního stíhání na další 3 roky, to však bylo později považováno za nesprávný právní názor. Pokud bylo uvažováno o částce 30.000 Kč za rok trestního stíhání, pak bez tzv. přesahu by odškodnění poškozeného starosty činilo 90.000 Kč. Druhou porovnávanou věcí byl případ poškozeného advokáta stíhaného pro trestný čin, za který mu hrozil trest odnětí svobody až na 8 let. Trestní stíhání bylo v jeho případě i vazebně a probíhalo po dobu 8 let. Poškozenému bylo přiznáno v penězích zadostiučinění ve výši 360.000 Kč, a bylo uvažováno o částce 45.000 Kč za rok trestního stíhání. Okresní soud dovodil, že při srovnání následků posuzovaného případu s porovnávaným případem poškozeného starosty je možné vycházet z jejich podobnosti. Ať už se jedná o chování poškozeného v důsledku trestního stíhání nebo dopad do rodinného života a života v obci. U žalobce navíc zohlednil i vyloženě nepřátelské projevy v rámci soužití v obci a také, že žalobce byl ohrožen trestní sazbou trojnásobné délky, než v porovnávaném případě poškozený starosta. U druhého porovnávaného případu vzal ve vztahu k žalobci v úvahu, že poškozený advokát byl i vazebně stíhán, došlo k vážnějším následkům, dopadům do osobního života, pracovní sféry a veřejného působení. Po tomto srovnání určil výši přiměřeného zadostiučinění na 120.000 Kč, ale tuto částku nepovažoval za konečnou, přihlédl k tomu, že žalobce jako zastupitel ohodnotil předmětné pozemky

bez toho, aniž by cenu (spolu s ostatními) jakkoli odůvodnil a současně odsouhlasil prodej pozemků starostovi obce a jeho dceři. V tom okresní soud spatřoval jednání přinejmenším nezodpovědné, které přispělo k medializaci případu, a proto snížil přiměřené zadostiučinění žalobce na částku 100.000 Kč. Protože žalovaná v průběhu řízení žalobci již 35.000 Kč zaplatila, přiznal mu pouze 65.000 Kč a ve zbytku žalobu zamítl.

Z uvedeného se podává, že okresní soud se při posuzování přiměřenosti výše finanční náhrady za nemajetkovou újmu řídil kritérii, která v odůvodnění svého rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 vymezil Nejvyšší soud ČR. Jeho úvahy jsou také zcela v souladu s jiným rozhodnutím NS ČR sp. zn. 30 Cdo 1747/2014. Podle tohoto rozhodnutí „výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2) z.č. 82/98 Sb. na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; **významnější** odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna“. Podle názoru odvolacího soudu se okresní soud při srovnávání skutkových okolností případů poškozeného starosty a advokáta a skutkových okolností poškozeného žalobce nedopustil žádné významnější odchylky při úvaze o výši zadostiučinění na náhradě nemajetkové újmy. Na tomto závěru nemění nic ani námitky žalované obsažené v jejím odvolání. Okresní soud si řádně zdůvodnil jednotlivé rozdíly v posuzovaných případech, těmto rozdílům určil určitou míru závažnosti, popř. k nim vůbec nepřihlédl a také si zdůvodnil, jakým způsobem se tyto, podle názoru odvolacího soudu nepatrné odchylky, projeví ve výši finančního zadostiučinění, tedy zejména v rozdílu mezi výši finančního zadostiučinění přiznaného v porovnávaném případě starosty a advokáta a v případě poškozeného žalobce.

K jednotlivým námitkám odvolatelky uvádí odvolací soud pouze tolik, že

- žalobci reálně hrozila sazba v rozmezí 3 – 10 let odnětí svobody, a to od ledna 2012, nikoli však do vyhlášení rozsudku OS v Novém Jičíně do 28.1.2014, ale vzhledem k tomu, že státní zástupce si ponechal lhůtu k odvolání a rozsudek byl doručen až v červnu roku 2014 a v tomto měsíci také uplynula lhůta pro podání odvolání, jednalo se o stav, který žalobce mohl pociťovat po dobu 2,5 let. Je však třeba přihlédnout k tomu, že tím trestní stíhání nebylo skončeno, neboť o odvolání žalobce rozhodoval Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 16.1.2015. Nabytím právní moci jeho rozhodnutí bylo trestní stíhání vůči žalobci teprve tehdy definitivně skončeno. Trest odnětí svobody ve výši 3 – 10 let za přečiny, pro které byl žalobce stíhán, byl pro doposud bezúhonného, netrestaného žalobce skutečně značnou hrozbou znásobenou tím, že mu hrozil i majetkový postih, tedy náhrada škody přesahující částku 4.000.000 Kč. To jsou skutkové okolnosti, které svou závažností zcela odůvodňují úvahu okresního soudu, že v případě poškozeného žalobce musí být výše finančního zadostiučinění již z tohoto důvodu vyšší,

- odvolací soud se neztotožňuje s tím, že výše finančního zadostiučinění by měla být ovlivněna společným stíháním žalobce se zbývajícími zastupiteli. V této souvislosti, byť se nejedná o stejný druh nemajetkové újmy, odvolací soud odkazuje na rozhodnutí NS ČR, sp. zn. 30 Cdo 3694/2011. Zde Nejvyšší soud odkazuje na stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia NS ČR Cpjn 206/2010 a zdůrazňuje, že to jen spíše naznačuje, která hlediska mohou být pro posouzení nemajetkové újmy významná. Neformuluje tedy žádnou výkladovou direktivu. I tehdy, kdy na straně obžalovaných bylo více fyzických osob – zastupitelů, nelze vycházet z toho, že by v případě tzv. společného sdílení nemohli pocítovat každý z nich probíhající trestní stíhání jako individuální nejistotu. V trestním stíhání byl každý z obžalovaných vystaven individuální hrozbě různých výsledků soudního řízení a různých, mnohdy odlišných dopadů do osobní a majetkové sféry,

- v řízení byl prokázán dopad probíhajícího trestního stíhání do osobního, rodinného a společenského života žalobce. Okresní soud v tomto případě zcela jednoznačně vycházel z výpovědi poškozeného a jeho manželky a tak, jak už se odvolací soud zmínil výše, nebylo důvodu pochybovat o jejich věrohodnosti. Vyloučit, že trestní stíhání mělo dopad do sféry veřejného a společenského života žalobce v obci pouze z fotografií společenských akcí hasičů, nelze. Hladké Životice jsou obcí s necelým tisícem obyvatel a v obci pořádané akce nemohou svým významem a počtem účastníků být srovnávány se společenskými a kulturními akcemi pořádanými velkými městy. Proto je zcela logické zdůvodnění žalobce, totiž, že těchto akcí (přičemž se jednalo pouze o hasičský ples roku 2012, kácení máje ze stejného roku, hasičský ples z roku 2013 a z roku 2014) se zúčastnil ve většině případů s ostatními zastupiteli, kteří čelili společnému trestnímu stíhání s žalobcem a osobami, u nichž si mohl být v podstatě jistý, že verbálními útoky vůči němu nenaruší průběh těchto akcí,

- jestliže okresní soud výši finanční náhrady ponížil o částku 20.000 Kč, a vycházel z toho, že jednání zastupitelů při ohodnocení a prodeji pozemků bylo přinejmenším nezodpovědné a že krajský soud ve svém rozhodnutí zdůraznil lehkomyšlnost zastupitelů při stanovení ceny pozemků, není třeba to tak výrazným způsobem, jak činí odvolatelka, přeceňovat. Obec Hladké Životice jsou malou obcí, a tomu pochopitelně také odpovídalo i složení zastupitelstva v době hlasování. Navíc, občané obce byli významně postiženi stavbou dálnice a zastupitelstvu se podařilo získat pozemky náhradní, a to zadarmo. Žalobce neměl vysokoškolské právnické či jiné odborné vzdělání, do obdobné situace se jako zastupitel zmíněné obce dostal poprvé a jistou mírou neznalosti ústící v lehkomyšlnost lze v jeho případě pochopit,

- skutečnost, že před Okresním soudem v Novém Jičíně probíhalo občanskoprávní řízení, ve kterých obec Hladké Životice zpochybňovala platnost kupních smluv o převodu pozemků a s žalobním požadavkem byla úspěšná, podle mínění odvolacího soudu následně průběh trestního stíhání a dopady do osobní sféry žalobce nemohla nijak ovlivnit,

- okresní soud správně dovodil, že mezi probíhajícím trestním stíháním žalobce a útoky na jeho osobu v místě bydliště existuje příčinná souvislost. Lze se ztotožnit s argumentem žalobce, totiž, že v době, kdy probíhalo v zastupitelstvu hlasování o ceně a prodeji pozemků, žádné útoky vůči žalobci či jeho rodině nebyly evidovány. K nim došlo až v průběhu trestního stíhání žalobce a ostatních zastupitelů. Lze si domyslet, že trestní stíhání vůči žalobci a ostatním zastupitelům, jehož existence byla v obci dobře známa, mohlo podnítit některé občany nepřátelsky naladěné vůči žalobci k větší odvaze dát najevo svůj názor na žalobce a zbývající zastupitele, ať už veřejně, hanlivými nápisy, kresbami, či případně anonymy. V malé obci v takovém případě pak zřejmě má větší účinek označení určité osoby za příslušníka STB či jeho spolupracovníka. Ostatně, nebylo prokázáno, že by v předcházejícím období, tedy v letech po roce 1989 někdo žalobce takto označoval.

To byly okolnosti, pro které odvolací soud považuje rozhodnutí okresního soudu za věcně správné, a proto je podle § 219 o.s.ř. potvrdil v napadené části.

Nad rámec potřebného zdůvodnění ještě zdůrazňuje, že v tomto případě správnost úvah okresního soudu o výši nemajetkové újmy bylo možno porovnat se zhruba obdobným případem v již projednávané věci Obvodního soudu pro Prahu 2, tedy poškozeného starosty. Přesto však by ve snaze zabránit tomu, aby výše zadostiučinění nebyla v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, je možné případ poškozeného žalobce porovnat (byť ne pro určení samotné výše přiměřeného zadostiučinění) s případy, v níž Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti bylo žalováno o přiznání finančního zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Ve věci sp. zn. 17 C 107/2015 Okresního soudu v Opavě (sp. zn. 56 Co 63/2016 Krajského soudu v Ostravě) bylo poškozenému přiznáno z požadované částky 100.000 Kč za nemajetkovou újmu, která mu vznikla v souvislosti s nesprávným úředním postupem soudu, spočívajícím v neoprávněně vedené exekuci pro částku 45.844 Kč po dobu zhruba 6 měsíců, 20.050 Kč. V další odvolacím soudem posuzované věci příslušník Policie České republiky požadoval po státu jako náhradu za nemajetkovou újmu částku bezmála půl milionů korun. Nemajetková újma měla být způsobena zásahem do osobnostní sféry příslušníka policie, především do profesního a rodinného života, zásahem do jeho důstojnosti, cti a dobré pověsti tím, že byl nezákonně trestně stíhán, postaven jako příslušník policie mimo činnou službu, neboť se měl dopustit přečinu zneužití pravomoci úřední osoby. Trestní stíhání před soudem bylo ukončeno rozhodnutím, jímž byla věc postoupena k projednání a rozhodnutí Policii ČR, protože podle posouzení nemělo jít o trestný čin, ale mohlo by jít o kárné provinění. Ve věci bylo poškozenému sděleno podezření ze spáchání přečinu 18.3.2013, rozhodnutí soudu mu bylo doručeno 13.10.2014. Rozsudkem okresního soudu ve věci sp. zn. 37 C 294/2015 bylo žalobci přiznáno na náhradě nemajetkové újmy 304.355,66 Kč. K odvolání žalované České republiky byl rozsudek okresního soudu odvolacím soudem pod sp. zn. 56 Co 349/2016 změněn a žalobci tak bylo přiznáno 94.356 Kč (žalovaná Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti již předtím žalobci poskytla 10.000 Kč). Z uvedeného se podává, že okresní soud při svých úvahách nijak nevybočil, jednak nejenom při srovnávání s jinými obdobnými případy náhrad nemajetkové újmy, ale ani ze zásady,

že by přiměřené zadostiučinění mělo být stanoveno v takové výši, aby bylo obecně vnímáno jako spravedlivé, a vystihující závažnost následků tříletého trestního stíhání žalobce, v němž minimálně po dobu dvou a půl let byl vystaven reálné hrozbě nepodmíněného trestu odnětí svobody při spodní hranici 3 let a horní hranici 10 let a reálné hrozbě náhrady škody přesahující 4.000.000 Kč.

Co se týče nákladů řízení před okresním soudem, zde odvolací soud rozsudek okresního soudu ve výroku odstavce III. změnil a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 26.922 Kč. Vycházel přitom z názoru vysloveného NS ČR v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 3378/2013, podle něhož v případě „kdy je předmětem řízení zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci je při stanovení tarifní hodnoty podle vyhl. č. 177/96 Sb. přiléhavé aplikovat § 9 odst. 4 písm. a). Vycházel tedy z toho, že tarifní hodnota pro určení odměny advokáta za zastupování žalobce činí částku 50.000 Kč. 1 úkon právní služby pak představuje 3.100 Kč. V řízení před okresním soudem učinil advokát žalobce celkem 6 úkonů právní služby, což představuje 18.600 Kč, 1 úkon v poloviční výši, tedy 1.550 Kč a 7 x režijní paušál po 300 Kč, tedy 2.100 Kč. Součet těchto částek činí 22.250 Kč a 21 % DPH pak 4.672 Kč. Součet činí 26.922 Kč a tuto částku žalovaná zaplatí žalobci na nákladech řízení k rukám jeho advokáta ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl s odkazem na ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. V odvolacím řízení učinil advokát žalobce 2 úkony právní služby po 3.100 Kč, tedy 6.200 Kč, 2 x režijní paušál po 300 Kč, tedy 600 Kč, 4 půlhodiny po 100 Kč jako tzv. náhradu za ztrátu času, tedy 400 Kč a cestovné ve výši 477 Kč. Součet těchto částek je 7.677 Kč, 21 % DPH pak činí 1.612 Kč. Celkem bylo žalobci přiznáno na nákladech odvolacího řízení 9.289 Kč a tuto částku žalovaná zaplatí žalobci k rukám jeho advokáta ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím Okresního soudu v Novém Jičíně k Nejvyššímu soudu ČR v Brně. Přípustnost dovolání je oprávněn posoudit pouze dovolací soud.

V Ostravě dne 17.8.2017

JUDr. Kristina Žídková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Tereza Polášková